

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра менеджменту

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ЛІДЕРСТВО ТА КОМАНДОТВОРЕННЯ»

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	D Бізнес, адміністрування та право
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	D7 Торгівля
РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	Перший (бакалаврський)
ФАКУЛЬТЕТ	Економічний

Біла Церква – 2025

Лідерство та командотворення. Робоча програма навчальної дисципліни для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю D7 «Торгівля» / Розробник: Б.В. Хахула. Біла Церква: БНАУ, 2025.

Розробник: Б.В. Хахула, доктор філософії з економіки, доцент

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри менеджменту
(Протокол №12 від 23.06.2025 р.)

Завідувач кафедри менеджменту,
д-р екон. наук, професор

Юлія ГРИНЧУК

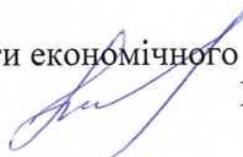
Гарант ОП «Підприємництво і торгівля»,
канд. екон. наук, доцент

Валентина КЕПКО

Схвалено групою зі змісту та якості освіти економічного факультету
(Протокол № 6 від 26.06.2025 р.).

Голова групи зі змісту та якості освіти економічного факультету
д-р екон. наук, професор

Ігор ПАСКА

ЗМІСТ

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	4
2. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ	5
3. КОМПЕТЕНТНОСТІ ВІДПОВІДНО ДО СТАНДАРТУ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ D7 «ТОРГІВЛЯ»	5
4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ	5
5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	5
6. СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ	6
7. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	7
7.1. Лекції	7
7.2. Практичні заняття	9
7.3. Самостійна робота	11
7.4. Орієнтовна тематика індивідуальних та групових завдань	13
8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ	15
9. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ	16
10. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	16
11. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	16
12. ПЕРЕЛІК НАОЧНИХ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ	17
13. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ	18

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Згідно з навчальним планом на 2025-2026 навчальний рік, на вивчення дисципліни «Лідерство та командотворення» для денної форми навчання виділено всього 120 академічних годин (4 кредити ECTS), у т.ч. аудиторних – 48 години (лекції – 16, практичні заняття – 32, самостійна робота студентів – 72 годин.

Опис навчальної дисципліни за показниками та формами навчання наведено в таблиці:

Найменування показників	Шифр та найменування галузі знань, спеціальності, рівня вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 4	Галузь знань: D Бізнес, адміністрування та право	Обов'язкова	
		<i>Рік підготовки</i>	
Змістових модулів – 2	Спеціальність: D7 «Торгівля»	1-й	1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання – есе, бізнес-проект		<i>Семестр</i>	
Загальна кількість академічних годин – 120		2-й	2-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 4,5		Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти	<i>Лекції</i>
	16 год.		6 год.
	<i>Практичні</i>		
	32 год.		6 год.
		<i>Самостійна робота</i>	
		72 год.	108 год.
		Підсумковий контроль: залік	

Метою вивчення дисципліни «Лідерство та командотворення» є формування системи професійної компетентності (знань, прикладних вмінь та навичок) щодо використання принципів, типів, інструментів лідерства керівником та забезпечення функціонування злагодженої роботи команди для тривалого ділового партнерства в майбутній професійній діяльності.

2. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Обов'язковий освітній компонент «Лідерство та командотворення» базується на знаннях таких дисциплін як «Соціологія», «Вступ до спеціальності», вивчених у 1-му семестрі.

3. КОМПЕТЕНТНОСТІ ВІДПОВІДНО ДО СТАНДАРТУ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ D 7 «ТОРГІВЛЯ»

ЗК 2. Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях.

ЗК7. Здатність працювати в команді.

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

ПРН 6. Вміти працювати в команді, мати навички міжособистісної взаємодії, які дозволяють досягати професійних цілей.

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЛІДЕРСТВО ТА КОМАНДОТВОРЕННЯ»

Змістовий модуль 1. Лідерство та етичні засади ділових стосунків

Тема 1.1. Вступ до теорії і практики формування лідера.

Тема 1.2. Теорії походження та стилі лідерства.

Тема 1.3. Харизматичне лідерство.

Тема 1.4. Стратегічне лідерство. Лідер як соціальний архітектор.

Тема 1.5. Лідер і корпоративна культура.

Змістовий модуль 2. Командотворення та тимбілдинг

Тема 2.1. Командне лідерство та ефективне управління командою.

Тема 2.1. Командотворення та робота лідера з командою.

Тема 2.3. Тимбілдинг. Методика тимбілдингу.

6. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	Денна форма				Заочна форма			
	Усього	у тому числі			Усього	у тому числі		
		л	п	ср		л	п	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9
<i>Змістовий модуль 1. Лідерство та етичні засади ділових стосунків</i>								
Тема 1.1. Вступ до теорії і практики формування лідера	14	2	4	10				
Тема 1.2. Теорії походження та стилі лідерства	14	2	4	8				
Тема 1.3. Харизматичне лідерство	12	2	4	8				
Тема 1.4. Стратегічне лідерство. Лідер як соціальний архітектор.	12	2	4	8				
Тема 1.5. Лідер і корпоративна культура.	14	2	4	8				
Разом за Змістовий модуль 1	66	10	20	42	80	3	3	74
<i>Змістовий модуль 2. Командотворення та тимбілдинг</i>								
Тема 2.1. Командне лідерство та ефективне управління командою.	18	2	4	10				
Тема 2.2. Командотворення та робота лідера з командою.	18	2	4	10				
Тема 2.3. Тімбілдинг. Методика тимбілдингу.	18	2	4	10				
Разом за Змістовий модуль 2	54	6	12	30	40	3	3	34
Усього годин	120	16	32	72	120	6	6	108

Примітка: л – лекції, п – практичні заняття, ср – самостійна робота студентів.

7. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

7.1. Лекції

Тема і зміст лекції	К-ть годин
<i>Змістовий модуль 1. Лідерство та етичні засади ділових стосунків</i>	
<p>1.1. Вступ до теорії і практики формування лідера. Опис навчальної дисципліни: цілей, змісту, очікуваних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання. Принципи академічної доброчесності. Природа лідерства. Визначення основних понять лідерства. Елементи лідерства. Сучасна парадигма лідерства. Знання лідерства. Історичний огляд основних концепцій. Мистецтво і наука лідерства. Розвиток лідерства – вимога сьогодення. Лідер та лідерство в менеджменті.</p>	2
<p>1.2. Теорії походження та стилі лідерства. Теорії особистісних якостей. Поведінкові теорії. Теорія індивідуалізованого лідерства. Ситуаційні теорії. Атрибутивні теорії. Теорії заміників лідерства. Теорії харизматичного лідерства. Теорія Г.Юкла про категорії поведінки лідера. Поняття стилю в менеджменті та його класифікація. Особиста ефективність лідера. Технології делегування повноважень. Вибір найбільш адекватного стилю керівництва та лідерства. Стилi лідерства за Гоулманом. Стилi лідерської поведінки менеджера. Принципи і навички лідерської поведінки.</p>	2
<p>1.3. Харизматичне лідерство. Сутність поняття «харизма». Поняття харизматичного лідерства та його складових. Особистість харизматичного лідера. Функції харизми при забезпеченні влади. Співвідношення понять популярності і харизми, іміджу і харизми. Значення харизми для реалізації лідерства. Етичні прояви харизми. Ознаки неетичного харизматичного лідерства.</p>	2
<p>1.4. Стратегічне лідерство. Лідер як соціальний архітектор. Сутність поняття «стратегічне лідерство». Сфера стратегічного лідерства. Зміни – основа розвитку. Сутність поняття «образ майбутнього». Суспільні виклики, що формують новий тип лідерства. Розвиток особистості сучасного лідера. Фактори успішного лідерства.</p>	2
<p>1.5. Лідер і корпоративна культура. Сутність поняття «корпоративна культура». Основні елементи і функції корпоративної культури. Сутність корпоративної влади в організації. Чинники, що впливають на ефективне управління командою як елемент корпоративною культурою в організації. Професійно важливі якості керівника команди. Групи ролей в</p>	2

команді. Функціональні та командні ролі. Роль лідера в команді. Лідерство і трансляція цінностей в організації. Особливості лідерства у командах соціокультурної сфери. Управління командою. Управління конфліктами, стилі вирішення конфліктів. Створення ефективних команд. Цінності лідерства.	
Разом за змістовий модуль 1	10
<i>Змістовий модуль 2. Командотворення та тимбілдинг</i>	
2.1. Командне лідерство та ефективне управління командою. Поняття «група» та їх класифікація. Формальні, неформальні групи. Референтна еталонна група. Поняття команди її ознаки та види. Загальна характеристика основних моделей команди. Мотивація командної роботи. Співвідношення індивідуальної та групової мотивації в команді. Розвиток команди по Такману. Основні ознаки команди. Формування команди в організації. Етапи формування команди. Проблемні питання щодо ефективної взаємодії в команді. Стадії формування та розвитку команди. Принципи роботи та чисельність команди.	2
2.2. Командотворення та робота лідера з командою. Сутність командотворення: визначення, види, форми. Сутність поняття «команда». Ознаки команди. Функції команди. Команда як сукупний суб'єкт діяльності. Підходи до формування команди. Типологія взаємин всередині команди. Структурні елементи команди. Складові процесу командотворення. Стадії розвитку команди. Типи і характеристики команд. Основні принципи роботи команди. Типи команд в організації. Креативна команда і творчий колектив як команда. Ролі та норми в команді. Характеристика та розподіл ролей в команді. Робота в команді і взаємозалежність. Оцінка креативності. Основні загрози креативності команд.	2
2.3. Тимбілдинг. Методика тимбілдингу. Тимбілдинг: поняття, сутність, основні види та форми. Історія становлення концепції тимбілдингу. Цілі, завдання та функції тимбілдингу. Основні принципи ефективного тимбілдингу. Психолого-соціальні підходи до процесу тимбілдингу. Командний дух. Інструменти та моделі тимбілдингу. Приклади застосування технологій тимбілдингу в організації. Види та форми тимбілдингових заходів в Україні та світі. Техніки стимулювання інновацій та творчості у командах. Формування й розвиток навичок командної роботи.	2
Разом за змістовий модуль 2	6
Всього	16

7.2. Практичні заняття

№ з/п	Назва теми	К-ть годин
Змістовий модуль 1. Лідерство та етичні засади ділових стосунків		
	<p>1.1. Вступ до теорії і практики формування лідера. Еволюція визначення лідерства. Характеристика лідерів. Особистісні риси лідера. Види лідерів. Соціально-психологічний феномен лідерства. Формування лідерських якостей у воєнний час. Самодіагностика та самооцінка лідерських якостей та здібностей. Закони лідерства. Ролі і обов'язки лідера. Фактори, які визначають здібності до лідерства. Визначення типів темпераменту та сильних і слабких сторін лідерів. Особливості освітнього лідерства. Тренінг на тему: «Від менеджера до лідера».</p>	4
	<p>1.2. Теорії походження та стилі лідерства. Експериментальне дослідження лідерства в рамках різних теорій. Сутнісне порівняння теорій лідерства. Розгляд резонансних та дисонансних стилів лідерства. Тренінг на тему «Стилі та типи лідерства», «Формальне та неформальне лідерство». Реалізація на практиці авторитарного та демократичного стилів управління. Дослідження орієнтації керівника-лідера при прийнятті рішень. Розгляд стратегічного лідерства. Визначення стилю лідерства; відстеження, аналіз та корегування свого лідерського стилю; визначення та порівняння позиції лідера та керівника. Есе на тему: «Коли лідерство, що задає темп, працює найкраще?»</p>	4
	<p>1.3. Харизматичне лідерство. Поняття етичного та неетичного харизматичного лідера, порівняння особливостей стилів їхньої поведінки. Складання «рецепту» харизматичного лідерства. Основні типи компетенцій лідера. Проаналізувати лідерські якості відомих харизматичних лідерів та визначити, що можна застосувати у власній команді. Тест на визначення харизматичного лідерства. Визначення правильних і неправильних форм поведінки лідера. Вирішення кейсів.</p>	2
	<p>1.4. Стратегічне лідерство. Лідер як соціальний архітектор. Характеристики інноваційних лідерів. Особливості лідерства XX і XXI столітті, аналіз та порівняння викликів, з якими зіштовхувалися ці лідери, специфіка їх стилів вирішення проблем. Розробка тренінгу навичок лідерів. Технологія лідерської поведінки. Розгляд кейсів на тему «Лідерство і екотрансформація» щодо консолідації зусиль влади, бізнесу та громад для підтримки зеленої трансформації економіки. Приклади розуміння студентами функцій образу майбутнього. Створення власної картини мотивації шляхом проектування картини майбутнього.</p>	2

<p>1.5. Лідер і корпоративна культура. Корпоративна культура як засіб і результат командотворення. Формування корпоративної культури і цінності. Відпрацювання навичок побудови ефективної команди. Розробка кейсу «Формування атрибутів корпоративної культури». Аналіз артефактів корпоративної культури, групових норм і цінностей. Згуртованість і ефективність команд. Методи прийняття управлінських рішень лідером у стратегічному та інноваційному процесі. Розгляд практичних завдань та презентацій «Професійно важливі якості керівника команди у соціокультурній сфері». Прийняття етичних рішень лідером. Тренінг у прийнятті етичних рішень. Есе на тему: «Моральні цінності лідерства в сучасній організації». Розгляд кейсів.</p>	2
Разом за змістовий модуль 1	10
<i>Змістовий модуль 2. Командотворення та тимбілдинг</i>	
<p>2.1. Командне лідерство та ефективне управління командою. Визначення якостей, необхідних для створення ефективної та злагодженої команди. Складові ефективної командної роботи. Техніки для налагодження діалогу в команді: соціометрія; формування довіри в групі і єдності в команді; формування цінностей в команді; навчання команди технологіям роботи; розвиток командної взаємодії; згуртованість колективу; довіра в команді. Есе на тему: 1. «Роль лідера у формуванні та розвитку команди». 2. «Лідер – майстер командної роботи». Кейси для аналізу з питань командного лідерства.</p>	2
<p>2.2. Командотворення та робота лідера з командою. Відпрацювання навичок роботи в команді. Типи і характеристики команд в організації. Плюси і мінуси різних типів команд. Умови і фактори ефективної командної роботи. Визначення стратегії розвитку команди; планування щоденної роботи через парадигму етичного лідерства; використання принципів тайм-менеджменту для оптимізації особистої діяльності та роботи команди. Відпрацювання технологій створення команди та підбір кандидатів у свою команду. Аналіз командних ролей за М. Белбіном. Вирішення кейсів.</p>	2
<p>2.3. Тімбілдинг. Методика тимбілдингу. Визначення критеріїв згуртованої команди та правил роботи в команді. Розбір ситуацій суперництва та співпраці в команді, конкуренції або кооперації. Умови перетворення колективу на команду, переваги командної роботи. Тренінги з тимбілдингу (напрацювання навичок згуртованості, підтримки і довіри, навичок спілкування тощо). Шляхи та методи досягнення завдань тимбілдингу.</p>	2
Разом за змістовий модуль 2	6

Всього	16 ? (32)
---------------	----------------------

7.3. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	К-ть годин
Змістовий модуль 1. Лідерство та етичні засади ділових стосунків		
	1.1. Вступ до теорії і практики формування лідера. Менеджмент і лідерство: порівняльна характеристика. Авторитет і лідерство менеджера. Особистісні характеристики та феномен авторитету менеджера-лідера. Керівник організації як лідер і як традиційний менеджер. Особистісні аспекти лідерства. Форми взаємовідносин між лідером і підлеглими. Лідер і група. Основні вимоги, що ставляться до лідерів і менеджерів. Есе на тему «Мій лідерський потенціал».	10
	1.2. Теорії походження та стилі лідерства. Порівняння теорій лідерства (спільні та відмінні риси). Чому і як виникає лідерство. Сучасна парадигма екологічного лідерства. Створити перелік кращих практик лідерства та визначити, які з них можна впровадити в особисту діяльність. Особливості прояву та наслідки шести стилів лідерства Гоулмана. Розгляд ситуацій, в яких одні стилі лідерства призводять до підвищення продуктивності організації, або до її спаду. Типове і специфічне в лідерстві. Аналіз лідерської поведінки менеджерів з метою виявлення труднощів та перепон у діяльності. Рівень суб'єктивного контролю як базовий елемент лідерства.	8
	1.3. Харизматичне лідерство. Моральні аспекти лідерства (форми етичної та неетичної поведінки лідерів). Формування етичної поведінки. Модель ефективного лідерства. Освоєння технології лідерської поведінки. Якості і поведінка особистості. Роль харизми у формуванні та діяльності лідера. Есе на тему «Комунікативні навички харизматичного лідера».	8
	1.4. Стратегічне лідерство. Лідери нового покоління. Управлінська компетентність. Баланс адміністраторських та лідерських якостей. Визначення сукупності особистих якостей, які забезпечують успіх в управлінні. Типи лідерів залежно від орієнтації на образ майбутнього і практичну діяльність. Професіоналізм та особистісні характеристики лідера.	8
	1.5. Лідер і корпоративна культура. Етичний клімат в організації. Етичні основи діяльності менеджера-лідера щодо ефективного управління командою. Токсичне лідерство. Значення цінностей. Репутація організації. Організаційні бар'єри в керівництві. Культура – структура – поведінка. Створення	8

атмосфери довіри в команді. Імідж як складник діяльності управлінської команди. Як побудувати взаєморозуміння у віддаленій команді. Управління віддаленою командою під час війни: особливості та ефективні рішення. Розробити комплект правил і цінностей команди, який буде служити основою для спільної діяльності.	
Разом за змістовий модуль 1	42
<i>Змістовий модуль 2. Командотворення та тимбілдинг</i>	
2.1. Командне лідерство та ефективне управління командою. Лідер як майстер командної роботи. Мотивування діяльності персоналу. Надання прав і делегування повноважень. Суть команди – люди, об'єднані спільною метою. Переваги роботи в команді. Високоєфективні команди. Есе на тему «Роль лідера у формуванні та розвитку команди». Підготувати презентацію про свої цілі та мрії, пов'язані з командними проєктами.	10
2.2. Командотворення та робота лідера з командою. Мотивація командної роботи. Співвідношення індивідуальної та групової мотивації в команді. Технологія створення команди. Визначення усвідомлених і неусвідомлених цілей членів команди. Підбір кандидатів в команду. Робота членів команди над цілями. Соціометрія. Формування довіри в групі і єдності в команді. Формування цінностей в команді. Навчання команди технологіям роботи. Розвиток командної взаємодії. Згуртованість колективу. Довіра в команді. Роль лідера у формуванні та розвитку команди. Правила командної роботи. Розподіл ролей в команді. Принципи роботи в команді. Переваги роботи в команді; суть високоєфективної команди; якості, необхідні для створення ефективною та злагодженою командою; складові ефективною комунікації в команді. Написання портрета лідера-управлінця та ефективного члена команди. Особливості командотворення в сучасній соціальній організації. Есе на тему «Команда мрії».	10
2.3. Тимбілдинг. Методика тимбілдингу. Провести дослідження історії тимбілдингу та його основних принципів. Підготувати презентацію про важливість тимбілдингу для команд. Зібрати приклади успішних тимбілдингових заходів та їх вплив на командну динаміку. Розробити перелік тимбілдингових ігор та завдань для покращення співпраці в команді.	10
Разом за змістовий модуль 2	30
Всього годин	72

Примітка: У розрахунку годин на виконання самостійної роботи передбачено час на підготовку до практичних занять та виконання індивідуального завдання.

7.4. Орієнтовна тематика індивідуальних та групових завдань

1. Розуміння лідерства західними та вітчизняними науковцями.
2. Модель ефективного лідерства: її особливості та прояви.
3. Інноваційна організація лідерства на сучасному підприємстві.
4. Характеристика базисних типів влади.
5. Традиційне лідерство в історії розвитку суспільства.
6. Токсичне лідерство.
7. Трансформаційне лідерство.
8. Лідерство і емоційний інтелект.
9. Теорія лідерства як функція групи.
10. Характеристики лідера-керівника на сучасному етапі розвитку.
11. Концепції харизматичного лідерства.
12. Авторитет і лідерство менеджера.
13. Лідерство і аутсайдерство.
14. Мотиваційні особливості формування лідерської позиції.
15. Вплив лідерства на ефективність розвитку підприємства і організації.
16. Соціально-економічні аспекти ефективності лідерства.
17. Роль лідера у подоланні конфліктних ситуацій та криз.
18. Роль лідера у формуванні картини майбутнього та місії організації.
19. Роль лідера у формуванні, впровадженні і розвитку культури організації.
20. Роль студентського самоврядування у формуванні лідерських якостей майбутніх управлінців.
21. Планування кар'єри і визначення потенціалу значущих компетенцій і мотиваторів розвитку лідера.
22. Відповідальне лідерство – потреба часу і запорука позитивних змін організації.
23. Виховання лідерів всередині організації.
24. Значення політичного лідерства у розвитку цивілізації.
25. Інноваційне лідерство – вимога ефективності управлінських рішень.
26. Завдання, які стоять перед лідером у сучасних умовах господарювання.
27. Особистісні та ділові якості лідерів.
28. Основні джерела влади як основи лідерства.
29. Особливості реформаторського лідерства у великих групах.
30. Природа та визначення лідерства у сучасному менеджменті.
31. Проблеми управління лідерством в організації.
32. Роль лідера в управлінні зовнішніми зв'язками та проведення переговорів.
33. Зарубіжні дослідження психології лідерства.
34. Природа та сутність гендерного лідерства в Україні.
35. Вітчизняні дослідження психології лідерства.

36. Наукові підходи до вивчення феномена лідерства.
37. Типи підлеглих і особливості управління ними на підприємствах в умовах глобалізації.
38. Динаміка лідерства: формального та неформального статусу.
39. Способи впливу на підлеглих на сучасному підприємстві.
40. Рівні ієрархії лідерства в сучасній організації.
41. Застосування психологічних теорій лідерства у малих групах.
42. Еволюційний розвиток та історія виникнення лідерства як соціального явища.
43. Ознаки лідера у створенні системи лідерства за Демінгом.
44. Розвиток лідерства в контексті розвитку організації.
45. Лідерство в контексті керованих змін.
46. Формування лідера у воєнний час.
47. Умови створення лідерського потенціалу.
48. Створення компаній лідерського типу.
49. Лідерство і соціальне лідерство.
50. Лідерство і соціальні характеристики особистості.
51. Індивідуально-типологічні особливості лідерства у сучасному суспільстві.
52. Поняття лідерства в теоріях менеджменту.
53. Соціальні характеристики рис та якостей лідерів.
54. Типологія лідерства.
55. Соціально-психологічний феномен лідерства.
56. Поняття про стилі лідерства: основні класифікації.
57. Фактори, що впливають на формування стилю і типу лідерства.
58. Теорії лідерства.
59. Лідерство, влада та керівництво в сучасному суспільстві.
60. Лідерство і аутсайдерство.
61. Лідер як соціальний архітектор.
62. Основні типи компетенцій лідера.
63. Етичні основи діяльності менеджера-лідера.
64. Етика лідера: особливості формування та реалізації.
65. Лідерство як фактор вирішення конфліктів в організації.
66. Поняття ситуативного та адаптивного лідерства: специфіка сучасного змісту.
67. Інноваційна організація лідерства та її характеристика на підприємстві сучасності.
68. Професіоналізм та особистісні характеристики лідера.
69. Лідерство і саморозвиток.
70. Якості особистості лідера та ресурси, які вимагає життя в цифровому суспільстві.
71. Професійно важливі якості керівника команди в екологічній сфері.
72. Технології лідерської поведінки в екологічній сфері.
73. Лідерство і влада: спільне і відмінне.

74. Особистісний ресурс сучасного лідера.
75. Гендерний аспект соціального лідерства.
76. Вплив соціальних трансформацій на формування лідерства.
77. Типове і специфічне в лідерстві.
78. Взаємодія в групі та колективі: проблема організаційної поведінки лідера.
79. Комунікативна компетентність лідера: характеристики та основні прояви.
80. Мотиваційні особливості формування лідерської позиції.
81. Соціальне лідерство та гендерні особливості.
82. Поняття про реальну команду та її базові ознаки.
83. Життєвий цикл команди.
84. Команда як особливий тип організації: характеристики та умови формування.
85. Теорії формування команди.
86. Розвиток командного потенціалу в організації.
87. Життєві цикли команди: динаміка внутрішньокорпоративних процесів.
88. Особливості командотворення в сучасній соціальній організації.
89. Лідерство як соціально-психологічний феномен.
90. Лідерство та командоутворення: корисні інструменти.
91. Лідерство як фактор вирішення конфліктів в організації.
92. Етичне лідерство у сфері менеджменту.
93. Тайм-менеджмент як механізм розвитку лідерських якостей посадовця.

8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Методи навчання ґрунтуються на принципах студентоцентризму та індивідуально-особистісного підходу; реалізуються через навчання на основі досліджень, посилення практичної орієнтованості та творчої спрямованості у формі комбінації лекцій, практичних занять, самостійної роботи з використанням елементів дистанційного навчання, в тому числі в системі Moodle, тренінгів, майстер-класів практикуючих менеджерів, інтерактивних методів навчання, командної та індивідуально-консультаційної роботи, робиться акцент на саморозвиток особистості та проблемно-орієнтоване навчання.

Під час лекційного курсу застосовуються слайдові презентації, роздатковий матеріал, дискусійне обговорення проблемних питань.

Практичні заняття проводяться у вигляді семінарів-практикумів з аналізом історій і ситуацій, конференцій; ділових та рольових ігор, мозкового штурму, круглих столів, презентацій, полілогу, дослідження бібліографічних довідок обраних лідерів, тренінгових вправ з тимблдіну, виконання групових проєктів.

У разі дистанційного і змішаного навчання використовуються навчальна платформа Moodle Білоцерківського НАУ, онлайн-платформи ZOOM, Microsoft Team, Google Meet, електронна пошта, мобільні додатки.

9. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Успішність студента оцінюється шляхом проведення поточного, модульного та підсумкового контролю.

Поточний контроль з предмету «Лідерство та командотворення» включає тематичне оцінювання та модульний контроль. Тематичне оцінювання аудиторної та самостійної роботи студентів здійснюється на основі отриманих ними поточних оцінок за усні та письмові відповіді з предмету, самостійні, практичні та контрольні роботи.

Поточний контроль за виконанням ІНДЗ здійснюється відповідно до графіку виконання завдання.

Модульний контроль проводиться у формі комп'ютерного тестування або теоретичної контрольної роботи.

Кількість отриманих балів з кожного виду навчальних робіт за різними формами поточного контролю виставляється студентам в електронний журнал після кожного контрольного заходу.

Підсумковий контроль навчальної діяльності студентів здійснюється у формі заліку за результатами поточного контролю (тематичного оцінювання, виконання ІНДЗ та модульного контролю) і не передбачає обов'язкової присутності студентів. Результати заліку оприлюднюються в електронному журналі академічної групи до початку екзаменаційної сесії.

10. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання лекційних занять не передбачено. На лекційних заняттях ведеться облік присутності здобувачів для контролю відвідуваності занять.

Оцінку на практичному занятті студент отримує за виконані практичні роботи, командні проекти, зроблені доповіді, презентації, есе, активність під час дискусій.

Під час модульного та підсумкового контролю засобами оцінювання результатів навчання з дисципліни є стандартизовані комп'ютерні тести.

11. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання здобувачів освіти здійснюється за результатами поточного (практичні заняття, самостійна робота) та рубіжного (модульного) контролів за десятибальною шкалою – «1», «2», «3», «4» ... «10».

1 бал оцінювання (з заокругленням до цілого числа) відповідає 10 % правильних тверджень у разі усної відповіді, відповідей у тесті, виконаних завдань тощо.

Бали з модульного контролю нараховуються за виконання модульної контрольної роботи.

Відсутність студента на занятті («нб») у розрахунку середнього арифметичного значення (САЗ) приймається як «0».

У кінці семестру обчислюється САЗ всіх отриманих здобувачем вищої освіти оцінок з наступним переведенням його у бали за формулою:

$$\text{БПК} = \text{САЗ} \times k,$$

де БПК – бали з поточного контролю;

САЗ – середнє арифметичне значення усіх отриманих студентом оцінок:

k – коефіцієнт для певного виду контролю (практичні заняття, самостійна робота – «3», модульний контроль – «1» для форми підсумкового контролю «екзамен» та «4» для форми підсумкового контролю «залік»).

Результати поточного оцінювання здобувача (за 10-бальною шкалою) виставляються в електронний журнал АСУ БНАУ і автоматично переводяться у 100-бальну шкалу відповідно до розподілу балів за окремі види робіт.

Розподіл балів, що присвоюється здобувачам вищої освіти за підсумкового контролю «залік»

Максимально можлива кількість балів	Практичні заняття	Самостійна робота	Модульний контроль	Підсумковий контроль	Загальний бал
залік	30	30	40	-	100

Шкала оцінювання успішності здобувачів вищої освіти

За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS	За національною шкалою	
		іспит	залік
90–100	A	Відмінно	Зараховано
82–89	B	Добре	
75–81	C		
64–74	D	Задовільно	
60–63	E		
35–59	FX	Незадовільно (не зараховано) з можливістю повторного складання	
1–34	F	Незадовільно (не зараховано) з обов'язковим повторним вивченням	

12. ПЕРЕЛІК НАОЧНИХ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ

Наочні засоби:

1. Слайдові презентації у програмі Microsoft Office PowerPoint.
2. Відеоматеріали за відповідними темами дисципліни.

Технічні засоби:

1. ПК.
2. Принтер.
3. Мультимедійне обладнання.

13. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ**Основна література**

1. Вербовська Л. С., Боднар Г.Ф., Микитюк Н.Є. Технології лідерства в організації: конспект лекцій. Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2021. 80 с.
https://nung.edu.ua/sites/default/files/2022-01/KL%20TLO_2021.pdf
2. Войтко С. В. Лідерство та антикризовий менеджмент : підручник. Київ: КПІ ім. І. Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2021. 165 с.
<https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/112e23a7-d655-4472-9287-03d508177a68/content>
3. Михаліцька Н. Я., Яцик М. Р. Лідерство та комунікації в організації : навчальний посібник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2024. 512 с.
https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/8174/1/%D0%9B%D1%96%D0%B4%D0%B5%D1%80%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE%20%D1%82%D0%B0%20%D0%BA%D0%BE%D0%BC%D1%83%D0%BD%D1%96%D0%BA%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%97_print.pdf
4. Лугова, В. М. Основи самоменеджменту та лідерства [Електронний ресурс]: навч. посіб. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. 211 с.
<http://repository.hneu.edu.ua/bitstream/123456789/21464/1/2019-%D0%9B%D1%83%D0%B3%D0%BE%D0%B2%D0%B0%20%D0%92%20%D0%9C%2C%20%D0%93%D0%BE%D0%BB%D1%83%D0%B1%D1%94%D0%B2%20%D0%A1%20%D0%9C.pdf>
5. Романовський О. Г., Калашникова С. В. Психологія тимбілдингу: навчальний посібник. Харків: Друкарня Мадрид, 2017. 92 с.
https://moodle.znu.edu.ua/pluginfile.php/1067111/mod_resource/content/1/%D0%9E.%D0%93.%20%D0%A0%D0%BE%D0%BC%D0%B0%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9%2C%20%D0%92.%D0%92.%20%D0%A8%D0%B0%D0%BF%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%B0_%D0%9F%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F%20%D1%82%D0%B8%D0%BC%D0%B1%D1%96%D0%BB%D0%B4%D0%B8%D0%BD%D0%B3%D1%83.pdf
6. Романовський О. Г., Гура Т. В., Книш А. Є., Бондаренко В. В. Теорія і практика формування лідера: навчальний посібник. Харків, 2017. 100 с.

<https://repository.kpi.kharkov.ua/server/api/core/bitstreams/620d1bfe-e281-4652-93d5-34023456b9f3/content>

7. Хахула Б.В., Хахула Л.П. Лідерство та командотворення: навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни студентами освітнього ступеня (ОС) «Бакалавр» усіх форм навчання. Біла Церква, 2023. 110 с. *Бібліотечне зібрання кафедри менеджменту БНАУ.*

8. Хахула Б.В., Хахула Л.П. Лідерство та командотворення: навчально-методичний посібник до проведення практичних занять та організації самостійної роботи для здобувачів освітнього ступеня «бакалавр» усіх форм навчання. Біла Церква, 2025. 76 с. *Бібліотечне зібрання кафедри менеджменту БНАУ.*

Додаткова література

9. Аппело Юрген Менеджмент 3.0. Agile-менеджмент. Лідерство та управління командами. Фабула, 2019. 464 с. https://kniga.biz.ua/ua/book-agile-menedzhment-30-0025731.html?srsltid=AfmBOopVlXrO_cLXOrTa6aIXsnAgqjr0GVG_Q_yZwLWye1TqKbKA2ayO

10. Адізес І. Ідеальний керівник. Чому ним неможливо стати? Київ: Наш формат, 2017. 288 с. <https://kniga.biz.ua/ua/book-idealnii-kerivnik-chomu-nim-nemozhливо-stati-007405.html?srsltid=AfmBOoqlWOGrtvXdWRAsfpfirSJpTlhpgqGS-zygG3PiXnVfeolQJCVe>

11. Адізес І. Командне лідерство. Як порозумітися з будь-яким менеджером. Київ: Наш формат, 2018. 304 с. https://biz.censor.net/columns/3120576/komandne_liderstvo_yak_porozumtisya_z_budyakim_menedjerom

12. Джим Коллінз. Від хорошого до величного. Київ: Наш формат, 2017. 368 с. https://kniga.biz.ua/pdf/6864-vid_horoshogo.pdf?srsltid=AfmBOoosCctazMAs_sfA55KTyDFrRp_eS_cfvMvPjr-zCNgD0zOpBZFU

13. Нежинська О. Лідерство та керівництво. Психологічний дискурс. Олді-Плюс, 2020. 264 с. *Бібліотечний фонд кафедри менеджменту БНАУ.*

14. Крейг Н. Лідерство починається з призначення. Київ: Фабула, 2019. 240 с. <https://www.management.com.ua/books/view-books.php?id=2658>

15. Ланкастер Дж. Лідерство в стилі Lean. Шлях до постійного вдосконалення вашого бізнесу. Київ: К.Fund, 2017. 240 с. <https://stylus.ua/lderstvo-v-stil-lean-shlyah-do-postynogo-vdoskonalennya-vashogo-bznesu-p377839c12492.html>

16. Максвелл Дж. 21 беззаперечний закон лідерства. Харків: Книжковий клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2017. 320 с. <https://lib.kherson.ua/publ.21-bezzaperechniy-zakon-liderstva-978-617-12-2296-0>

17. Основи самоменеджменту та лідерства [Електронний ресурс]: методичні рекомендації до самостійної роботи для студентів усіх спеціальностей другого (магістерського) рівня / Уклад. В. М. Лугова, С. М.

Голубєв. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. 62 с.
<http://repository.hneu.edu.ua/bitstream/123456789/23777/1/2020-%D0%9B%D1%83%D0%B3%D0%BE%D0%B2%D0%B0%20%D0%92%20%D0%9C%2C%20%D0%93%D0%BE%D0%BB%D1%83%D0%B1%D1%94%D0%B2%20%D0%A1%20%D0%9C.pdf>

18. Таранюк К.В., Кобушко Я.В. Лідерство та команда в публічному управлінні: конспект лекцій. Суми: Сумський державний університет, 2020. 175 с. https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/77285/3/Taraniuk_Liderstvo.pdf;jsessionid=862A1B9DA815B3BC888BB43794E64E52

19. Рубенштейн Д. Бути лідером. Мудрість від тих, хто змінив правила гри. Лабораторія, 2021. 448 с. <https://y.ua/devid-rubenshteyn-buti-liderom-mudrist-vid-tih-hto-zminiv-pravila-gri-851134/p851134/>

20. Чжо Д. Становлення менеджера. Book Chef, Форс, 2020. 352 с. *Наукова бібліотека БНАУ.*

21. Хахула Б.В., Хахула Л.П. Командотворення та тимбілдінг – ефективні методи менеджменту персоналу підприємства. *Суспільство, наука, освіта: актуальні дослідження, теорія та практика: матеріали всеукр. наук.-практ. конф. (27-28 листопада 2024 р.). Білоцерківський інститут економіки та управління Університету «Україна». Біла Церква, 2024. С. 123-126. Бібліотечний фонд кафедри менеджменту БНАУ.*

Елементи неформальної освіти

Курс «ДНК лідера» на платформі Edera. URL: <https://edera.com/projects/leader/>